

ARVOKKAIDEN GEOLOGISTEN KOHTEIDEN ARVOT JA ARVOLUOKAT HELSINGISSÄ

1. GEOLOGISTEN KOHTEIDEN LUONNONSUOJELUARVOT

Kallioperän ja maaperän arvoja ja hyötyjä sanotaan maankamaran geosysteemipalveluiksi, jotka yhdessä biosysteemipalveluiden kanssa muodostavat ekosysteemipalvelut. Geosysteemipalveluja on paljon, mutta tässä keskitytään vain luonnonsuojelun näkökulmaan.

Arvoja käsitellään tässä vain suhteessa Helsinkiin, joten ne poikkeavat esim. valtakunnallisista arvoista, joita on määriteltä mm. biologisille kohteille.

Helsingiläisten geologisten muodostumien luonnonsuojeluarvot voivat koostua seuraavista osa-arvoista. Ne eivät ole aina toisistaan irrallisia vaan voivat olla osin päällekkäisiä. Arvoilla 1–4 on suurin merkitys kokonaisarvoon, ja arvot 5–8 ovat vähemmän tärkeitä.

1.1. Tieteellinen ja opetuksellinen arvo

Muodostumassa voi olla havaittavissa harvinainen tai tieteellisesti merkittävä koostumus, rakenne, prosessi tai ikä. Jos ne ovat selvästi nähtävillä ja kohteen saavutettavuus on hyvä, muodostuma voi toimia myös opetuskohteena.

1.2. Biodiversiteettiä ylläpitävä arvo

Geodiversiteetti osaltaan luo ja ylläpitää biodiversiteettiä. Erilaisilla kivi- ja maalajeilla on erilaiset kemialliset ja fysikaaliset ominaisuudet, ja siksi ne toimivat erilaisten elinympäristöjen ja lajien kasvualustoina. Myös kallion ja maan pinnanmuodoilla on biologisia vaikutuksia siten, että ne ohjaavat vesiä ja muodostavat varjoisia tai paahteisia alueita.

1.3. Esteettinen arvo

Muodostuma voi olla suuri, harvinaisen muotoinen tai muuten erikoisen näköinen, tai sitä pidetään yleisesti kauniina. Muodostuma voi myös näkyä kauas. Sijainnilla ja asennolla voi olla merkitystä siten, että esim. suuri siirtolohkare on esteettisesti arvokkaampi pystyasentoisena mäen laella kuin sama kivi makaavana laaksossa. Muodostuman päältä (esim. kallion laelta) voi olla avara tai muuten merkittävä näkymä.

1.4. Harvinaisuus

Geologisen muodostuman luonnonsuojeluarvoa korostaa muodostuman, sen osan tai jonkin ominaisuuden harvinaisuus. Harvinainen ominaisuus voi olla jokin yllä mainitusta arvoista tai esim. koko, muoto, väri, rakenne, koostumus, muodostumistapa tai muodostumisajankohta eli ikä. Harvinaisuudesta voi seurata tuhoutumisen uhka ja suojelutarve.

1.5. Koko

Muodostuman suuri laajuus ja muu koko nostavat yleensä sen kokonaisarvoa.

1.6. Monipuolisuus

Jos samassa kohteessa on useita arvoja, tai sen osat ovat muuten keskenään erilaisia, kohdetta pidetään arvokkaampana kuin yhden arvon kohdetta.

1.7. Luonnontilaisuus

Luonnontilasta muodostumaa pidetään usein arvokkaampana kuin sellaista, jota ihminen on muokannut. Geologisen kohteen luonnontilan väheneminen ei kuitenkaan välttämättä pienennä sen kokonaisarvoa.

1.8. Tuntemattomat ja ehdolliset arvot

Muodostumalla saattaa olla tuntemattomia tai jollain ehdolla toteutuvia arvoja, jotka voivat olla merkittäviä tulevaisuudessa.

2. GEOLOGISTEN LUONTOKOHTEIDEN ARVOLUOKAT

Geologiselle luontokohteelle annetaan kokonaisarvo eli arvoluokka arvioimalla seuraavien kahdeksan osa-arvon toteutumista ja niiden vaikutusta kohteen arvoluokkaan: Tieteellinen ja opetuksellinen arvo, biodiversiteettiä ylläpitävä arvo, esteettinen arvo, harvinaisuus, koko, monipuolisuus, luonnontilaisuus sekä ehdolliset arvot. Arvoluokat ovat 1, 2 ja 3, joista 1 on arvokkain, ja niiden sanalliset kuvaukset ovat seuraavat:

Arvoluokka 1. Kohteen arvo on suuri, ja kohde on mahdollisesti suojeltava.

Arvoluokka 2. Kohteen arvo on kohtalainen, ja kohde on kaupungin sisällä alueellisesti arvokas.

Arvoluokka 3. Kohteen arvo on pieni, ja kohde on kaupungin sisällä paikallisesti arvokas.